

Dreier: Jeg skal dog tillade mig at ytre, at jeg ikke af den foreliggende Betænkning fra det ærede Udvalg har kunnet finde mig overbevist om, at det virkelig er saa klart, at Bagergaardene i Kjøbenhavn ikke have noget reelt Privilegium. Det forekommer mig, at de Bestemmelser fra den lovgivende Magt eller fra den højeste Autoritet, som i Særdeleshed ere blevne anførte til Styrke for Bagergaardenes Rettighed, ikke ere godtgjorte at mangle den Støtte for en saadan Ret, som det ærede Udvalg har meent. Jeg skal forbigaae de 2de ældste Bestemmelser, nemlig Resolutionen af 28de April 1739 og Reglementet af 5te Juni 1771, men særlikt udhæve Rescriptet af 15de August 1806, og navnlig med Hensyn til dette bemærke, at derefter kunde der gives Privilegium til andre Bagerer istedetfor saadanne Bagerier, som vare udgaade, navnlig paa Grund af, at de ikke have holdt Driften igang, men at dette Privilegium kun skulde være et personligt, og at der i Modsetningen imellem det Privilegium, som de ældre Bagergaarde havde, og det Privilegium, de nye skulde have, synes at ligge en ligefrem Erkjendelse af, at Lovgiveren dengang maa have antaget det som givet, at de ældre Bagergaarde havde et reelt Privilegium. Men er det saa, at det gennem en lang Række af Aar har været antaget af selve Statsmagten, at der var et reelt Privilegium, som hvilede udelukkende paa et vist Antal Eiendomme, saa maa det vistnok være i høj Grad ikke blot undskyldeligt, men ogsaa naturligt, at de Vedkommende, som havde Besiddelsen af de paagjældende Eiendomme, maatte staae i den Formening, at dette Privilegium paa en Maade var endeel af deres Eiendom, og at den samme Myndighed, der havde givet dem denne Deel af Eiendommen, ikke vilde borttage den uden at lade de Paagjældende tilflyde et Bederlag derfor. Derved kommer man jo altsaa ind paa Erstatningsprincipet, og det er et Punkt, som man ellers i alle andre Tilfælde med særdeles Iver og Styrke har søgt at gjøre gjældende og gennemføre. Jeg skal i denne Henseende kun tillade mig her at udtale, at det er gennemført i Tilfælde, hvor der vistnok kunde reises idetmindste ligesaa store Tvivl om Retskrævet, og skal jeg da blot

nævne en Sag, som for ikke saa længe siden er afgjort, nemlig Sagen om Udvæjningen af det forhen privilegerede Hartkorn; der blev det endogsaa erkjendt, idetmindste for en væsentlig Deel, at det, som der maatte gjøre Udslaget, dog egentlig kun var en høj Grad af Billighed, og desuagtet gif man ind paa at give Erstatning, hvort jeg ogsaa er aldeles enig. Men naar man i en Sag endogsaa lader sig nøie med blotte Billighedshensyn, synes det mig, at det er noget haardt, at man i et andet Tilfælde, hvor det ikke er, idetmindste ikke for Alle, klart, at der ingen virkelig reel Ret er tilstede, ikke ogsaa der vil tage et betydeligt Hensyn til Billighed, og et saadant Hensyn, at man derpaa ligefrem kan begrunde en Tilstaaelse af Erstatning. Paa hvad Maade en saadan Erstatning, hvis den indrømmedes, i dette Tilfælde rettest kunde og burde gives, skal jeg for Dieblisset ikke indlade mig paa, men jeg har kun villet gjøre opmærksom paa, at det ikke for Alle, navnlig ikke for mig, staaer klart, at der ikke er nogen Ret, hvorfor dem bør gives Erstatning. I Tilfælde vil jeg søge at fornemme, om ikke Andre af Thingets ærede Medlemmer skulde have en Anskuelse i samme Retning som den, jeg her i al Usuldstændighed har antydet, for derefter at beslutte, hvorvidt jeg maatte finde Anledning til under Sagens videre Fremme at stille et Vædringsforslag i den nu af mig antydede Retning.

Orsted: Det er mig klart af den ærede Ordførers Foredrag at erfare, at det ikke har været Meningen med de Vtringer, som ere anførte paa den anden Side af Comitæens Betænkning, at tillægge den ældre Regjering nogen Lyst til at indskrænke Borgernes Frihed med Hensyn til Næringsbrug; men det forekommer mig dog, at disse Ord i sig selv ere saa skarpe, at der var Anledning til at antage det, og at det, om det end ikke var Meningen fra Udvalgets Side, dog let kunde blive opfattet saaledes af Andre. Der tales om Liber, hvor man hverken vilde indrømme Borgernes Frihed eller Dyrigheden Raadighed, og hvor det da laa i Sagens Natur, at saadanne Indskrænkninger, som den omhandlede, idelig maatte udgaae fra den souveraine Herker. For saavidt jeg har søgt at udvikle, at det ikke er